

SVENSKA KRAFTNÄT

Sammanställning av workshop- RU anslutningsprocess

260113

Deltagare på workshop den 9 dec 2025

Externa deltagare WS/Dialogmöte	Organisation
Peter Takacs	Vattenfall Eldistribution
Mikael Hellsvik	Vattenfall Eldistribution
Sofie Mannerstrale	Vattenfall Eldistribution
Niclas Bohman	E.ON
Anton Grönkvist	E.ON
Susanne Andrén	Ellevio
Alexander Jansson	Ellevio
Johanna Bystrom	Skellefteå Elnät
Tomas Malmström	Energiföretagen
Henrik Hermansson	Accelerationskontoret
Erik Almqvist	Green Power Sweden
Madeleine van der Veer	Green Power Sweden
Ludvig Bydén	Svensk Solenergi
Oskar Öhrman	Svensk Solenergi
Johan Bruce	SKGS
Sandra Karlsson	SweDCI
Isabelle Kemlin	SweDCI
Björn Aronsson	Vätgas Sverige
Lisa Malmsten	Power Circle
Peter Hjertsson	Business Sweden
Klas Ericson	Business Sweden
Anders Svedberg	Energimyndigheten

Interna deltagare WS/Dialogmöte	Organisation
Emma Moberg	Svenska kraftnät
Jenny Hengren	Svenska kraftnät
Anna-Märta Jander	Svenska kraftnät
Kristina Nilsson	Svenska kraftnät
Marcus Svanöe	Svenska kraftnät
Maria Nobel	Svenska kraftnät
Linda Kardell	Svenska kraftnät
David Cameron	Svenska kraftnät
Victoria Bjellerup	Svenska kraftnät
Katarina Larsson	Svenska kraftnät
Fredrik Wik	Svenska kraftnät
Martin Nilsson	Svenska kraftnät
David Cameron	Svenska kraftnät

Upplägg för workshop

- Workshopen är uppdelad i två fokusområden
 - Fokusområde 1: Lokalisering
 - Fokusområde 2: Samordning
- 60 min per fokusområde där 40 min är diskussion i liten grupp och 20 min är summering och diskussion i stor grupp
 - En "moderator" från Svenska kraftnät i varje grupp
 - En "sekreterare" från Svenska kraftnät i varje grupp
- Workshopen avslutas med en övergripande diskussion i helgrupp (20 min)

Sammanställning

Fokusområde 1:

Lokalisering

Fokusområde 1: Lokalisering

Frågor som
diskuterades
i grupperna

1. Vad behöver aktörer för information för att välja rätt lokalisering utifrån ett elsystemsperspektiv?
2. Om informationen finns, hur kommer aktörer att agera?
3. Vad vill ni att Svenska kraftnät ska göra, utöver att tydliggöra information?
4. Vilka incitament behövs för att välja rätt lokalisering utifrån ett elsystemsperspektiv?

Sammanfattning fokusområde 1: Lokalisering

Sammanfattning av
fokusområde 1.
Slide 7- 9
sammanfattar
svaren för varje
underfråga till
fokusområdet

- Information om var det finns kapacitet och när kapaciteten finns tillgänglig lyftes som en av de viktigaste faktorerna av samtliga grupper
- Kapacitetskartor, utveckling av de regionala nätutvecklingsplanerna samt digitala informationsformer lyftes av alla grupper
 - Önskemål om ansökningsplattform liknande Statnetts lösning
 - Kartor med flera lager; regionnät, lokalnät, tillstånd etc
- Det största incitamentet är att få snabbare anslutning men också lägre kostnad
- Lokalisering behöver ske ur ett helhetsperspektiv, inte bara elsystemet utan även samarbete med kommuner och regioner
 - För att lokaliseringen ska bli optimal behöver även SvK och regionnäten ha en ökad samordning men även regioner och kommuner
- Lokalisering styrs av helt olika faktorer för olika aktörer
 - Solkraft och batterier kan placeras nästan var som helst och styrs främst av nätanslutningskostnader och tillgång.
 - Industrin har mycket färre frihetsgrader och styrs av närheten till infrastruktur, arbetskraft, kommunens vilja och mark etc

1. Vad behöver aktörer för information för att välja rätt lokalisering utifrån ett elsystemsperspektiv?

Sammanfattning av alla grupperns anteckningar utifrån vad som är mest relevant för RU.

Information om kapacitet

- Vid val av lokalisering är tidsperspektivet viktigast, var finns minimum kapacitet för att komma igång och var finns kapacitet på lång sikt?
- Information om var finns tillgänglig effekt, när blir den tillgänglig och med vilken upprampning.
- Kapacitetskartan skulle optimalt över tid inkludera en avräkning av RNs kö så att det blir en "nettokapacitet" tillgänglig
- Önskemål: Vill ha kapacitetskartor per anslutningspunkt tillsammans med information om kösituation. Aktörerna behöver kunna göra sina analyser

Ökat informationsutbyte och transparens

- Utifrån produktionsperspektivet: Den mest effektiva informationen är prissignalerna och de finns där. Problemen är tillståndprocesser osv. En annan utmaning är att priserna är låga. Transparensfrågan inom samma område produktion och konsumtion. Vi behöver tidig information för att kunna värdera informationen. Vilken konkurrens och vilka samarbetsmöjligheter finns.
- Utmaning med att dela information, RN vill ha samtycke innan Svk delar information om ansökningar.
- Tidiga på hur andra länder gör; Energinet (Danmark) har pekat ut områden för solkraft och Statnett (Norge) har all ansökningsinformation transparent

1. Vad behöver aktörer för information för att välja rätt lokalisering utifrån ett elsystemsperspektiv?

Sammanfattning av alla grupperns anteckningar utifrån vad som är mest relevant för RU.

Vidareutveckling av de regionala nätutvecklingsplanerna

- Nationellt kan det se gynnsamt ut att etablera produktion i vissa områden, men regionala nät begränsar detta kraftigt.
- Nuvarande kartor fångar inte komplexiteten mellan stamnät, regionnät och lokalnät.
- Önskemål om att lägga fler lager på kartan.
- Kartan från "Planering för elanvändning" täcker bara in ny produktion – ej ny användning.

Utveckling av kapacitetskarta

- Bör ha mer detaljerad info på stamnätspunkter och regionnätssnivå - behöver göras tillsammans med regionnätet.
- Helst i GIS format/digitalt så att det går att ladda ner och använda.
- Inkludera information per anslutningspunkt så som:
 - Kapacitet idag utan ansökningar
 - Kapacitet idag med inkomna ansökningar
 - Förväntad kapacitet om 5-10 år när vissa nätförstärkningar är på plats
 - Ge aktörerna så mycket information som det går så att de själva får göra bedömningen

2. Om informationen finns, hur kommer aktörer att agera?

- Om information finns kommer beslut tas
- För sol och vind är det viktigaste transparent information. För solen är det näten som är begränsande.
- Om man skulle kunna koppla ihop en produktionsanläggning med t.ex. vindkraft till en industrisatsning skulle det bli lättare med samhällsförankringen.
- Om en "riktig" kapacitetskarta finns så kommer nog en rad olika aktörer att söka sig till dessa platser

3. Vad vill ni att Svenska kraftnät ska göra, utöver att tydliggöra information?

- Koppla ihop aktörer som kan bidra till varandras affärscase.
- Kan det finnas en fast track för att få in den produktionen vi behöver.
- Helhetsgrepp behöver tas, kanske SVK är aktören skulle kunna ta den rollen.
- Vill att bemötande till kunder som ansöker ska vara professionellt med en tydlig handläggare.
- Behöver bli mycket mer kundorienterat när det finns ett ärende som skickas upp till Svenska kraftnät.
- Samordna med andra myndigheter gällande utpekning av lämpliga platser

4. Vilka incitament behövs för att välja rätt lokalisering utifrån ett elsystemperspektiv?

- Fast-track (starkaste incitamentet är snabbare anslutning)
- SvK kan förbereda förutsättningar för utpekade områden med andra berörda myndigheter.
- Elkompisar- Kan finnas olika grupper. Vissa behöver hög integritet, andra vill vara öppna och samarbeta.
- Viktigt att ev. nya incitament är långsiktiga och inte byts ut efter något år
- Elområdesindelningen är ett passivt incitament som i teorin bör vara en stark mekanism.
- RN/slutkund betalar reducerad/ slopad anslutningsavgift alt. reducerad tariff inom utpekade områden
- Tidsfaktorn och ekonomiska incitament. Möjlighet för aktörer att samverka för att dela risk och kostnad. Anvisad plats ska gå snabbast och vara billigast

Sammanställning

Fokusområde 2:

Samordning

Fokusområde 2: Samordning

Frågor som
diskuterades
i grupperna

1. Hur skulle samordningen mellan berörda parter kunna stärkas för en effektivare systemplanering?
 - Vilka parter är det som bör samordna sig?
 - Vilka incitament är lämpliga/olämpliga för ökad samordning mellan parter?
2. Hur ser ni på att Svenska kraftnät, genom anslutningsprocessen, skulle verka för "matchning" av anslutande parter?
 - Finns det lämpliga incitament som hade underlättat en match av anslutande parter?
 - Vilken roll kan elköpsavtal spela i matchningen?

Sammanfattning fokusområde 2: Samordning

Behov av ökad samordning

- Främst Svenska kraftnät och regionnäten men även kommuner, regioner och Business Sweden
- Ökad samordning skulle underlätta vid val av lokalisering
- Samordning behöver ske ur ett helhetsperspektiv
- Ett mer strukturerat och kontinuerligt arbetssätt skulle öka effektiviteten och ge en bättre kundupplevelse
- Standardiserade processer skulle underlätta; nu ser det olika ut beroende till vilket nätföretag man ansöker till
- Forum för ökad samordning efterfrågas, både mellan branschorganisationer och Svk, Svk och regionnät samt Svk/regionnät/slutkund

Förbättra trepartssamverkan (SVK –regionnät – kund)

- Stora kunder vill ofta prata direkt med SVK.
- SVK vill ofta att regionnätet är mellanhand.
- Problemen ligger ibland på båda nivåer, därför finns behov av trepartsdialog

Matchmaking

- Matchning mellan aktörer kan bara uppstå när det finns gemensamma intressen.
- SVK och regionnät kan främja, stötta och samla – men inte tvinga fram samarbete.
- Svk eller annan aktör måste hjälpa till med matchningen, så att även mindre aktörer kan bli matchade.
- RN matchar redan i sin kö och vill inte att SVK "lägger sig i"

Utformning av elköpsavtal (PPA:er)

- Utformning och arbete med PPA:er ligger utanför elnätsföretagens scope och bör inte vara en del av nätägarens roll/uppdrag

Sammanfattning av Fokusområde 2. Slide 13- 16 sammanfattar svaren för varje underfråga till fokusområdet

1. Hur skulle samordningen mellan berörda parter kunna stärkas för en effektivare systemplanering?

Sammanfattning av alla grupperns anteckningar utifrån vad som är mest relevant för RU.

Vilka parter är det som bör samordna sig?

- Energikrävande bransch behöver samordna sig med Svk och nätbolagen så att vi kan förstå varandra bättre och det finns möjlighet till flexibilitetstjänster tex
- Olika typer av kunder med olika förmågor och tjänster som kan bidra på olika sätt. Vad är Svks behov och prioritet. Dialog
- Tre-partssamtal kan vara motiverat för att bygga förståelse (alla dialoger bör inte ske genom mellanhand)
- Systematik kring Luleå-modellen i fler områden, t.ex. avseende batterier.
- Samordning mellan industriella aktörer i kön, standard för NDA:er
- De industriella aktörerna har ett stort ansvar för hur de säkrar upp sin produktion
- Batteri-strategi (nätbolag, Svk, producenter) ev konsumenter också
- För nyetablering handlar det om samordning med kommuner, myndigheter m.fl för att kunna realisera. Sen krävs samordning mellan regionnät och Svk.
- Produktion och produktion eller produktion och last sammanlagring ur ett elsystemperspektiv – Då Svk och RN
- Viktigt att inte bara fokusera på ny elproduktion utan även möjliggöra för att befintlig produktion kan fortsätta existera och utvecklas

1. Hur skulle samordningen mellan berörda parter kunna stärkas för en effektivare systemplanering?

Sammanfattning av alla grupperns anteckningar utifrån vad som är mest relevant för RU.

Ökat samarbete mellan regionnät och SVK

- Övrig samordning kan ske via standardiserade forum i liknande form som ACCEL, Skånes Effekt kommission mm – behövs på lång sikt
- Samordna flexibilitet för att ansluta mer och snabbare - utnyttja nätet bättre
- Det bör vara regelbundna möten mellan Regioner, kommuner och regionätsföretagen (utan kund) för att diskutera: Vad finns det för förutsättningar, behov mm. SVK bör vara med i mötet för informationsdelning. Här har vi goda förutsättningar: om kommuner har rätt information, kan det hjälpa politiken att fatta rätt beslut.
- Önskemål
 - Standardiserad nätplanering
 - Standardiserade krav/funktion för Villkorade avtal
 - Standardisera gemensamt arbete med stora kunder (transparent tydligt tillsammans)
 - Standardiserad anslutningsprocess
 - Standardiserad IT

1. Hur skulle samordningen mellan berörda parter kunna stärkas för en effektivare systemplanering?

Sammanfattning av alla grupperns anteckningar utifrån vad som är mest relevant för RU.

Vilka incitament är lämpliga/olämpliga för ökad samordning mellan parter?

- Batterier ansluts för att det ökar kapacitetsfaktorn för solparker.
- Om samhället tycker att det är viktigt att fördela lastkurvan bör incitament skapas för att flytta utmaning.
- Samordning ska ha sin egen förtjänst.
- Dynamiska taxor för nätets behov, produktion och konsumtion
- Vattenfall, vi i regionnätet matcher redan inom kön så till en viss del sker redan matchning.
- Större samordning är ett incitament i sig
- Tar med alla parter, samordna, på regional/halvregional nivå, vad är TSO/DSO perspektiv.
- På ett strukturerat sätt. SVK skickar in vad som ska avhandlas i dessa möten. Sätt en mall för mötena. (Utan slutkunder)

2. Hur ser ni på att Svenska kraftnät, genom anslutningsprocessen, skulle verka för "matchning" av anslutande parter?

- Exemplet anslutning av både utmatning och inmatning i kombination så att det inte påverkar överliggande nät. Det får inte vara styrande krav för samverkan utan i så fall incitament eftersom det är många andra faktorer som kan göra att en samverkan faller, t.ex. att vindkraftsproduktion inte får tillstånd. Då kan inte det vara ett krav för att den anslutande parten ska få anslutning. Det blir för hög risk.
- SvK eller annan aktör måste hjälpa till med matchningen, så att även mindre aktörer kan bli matchade.
- Definitionen av "matchning" upptog merparten av diskussionen. Kan innebära 1) Sammanlagring av sol och vind 2) Last och produktion. Annan typ av matchning är att SvK ber RN att "ska fram mindre ansökningar som kan gå före i kön (förutsatt att kön framför får den kapacitet de efterfrågat)
- Vattenfall, vi i regionnätet matcher redan inom kön så till en viss del sker redan matchning..
- Tar med alla parter, samordna, på regional/halvregional nivå, vad är TSO/DSO perspektiv.
- Kanske krävs former och utpekat ansvar för samverkan. Accel och Effektkommissionen Skåne har haft positiva resultat. Uppstod ur en kris. Tydligt vilka problem som behövde lösas och vad som var vinsten man ville uppnå.

Sammanfattning av alla grupperns anteckningar utifrån vad som är mest relevant för RU.

2. Hur ser ni på att Svenska kraftnät, genom anslutningsprocessen, skulle verka för "matchning" av anslutande parter?

Finns det lämpliga incitament som hade underlättat en match av anslutande parter?

- Batterier ansluts för att det ökar kapacitetsfaktorn för solparker.
- Om samhället tycker att det är viktigt att fördela lastkurvan bör incitament skapas för att flytta utmaning.
- Samordning ska ha sin egen förtjänst.
- Dynamiska taxor för nätets behov, produktion och konsumtion
- Större samordning är ett incitament i sig.

Vilken roll kan elköpsavtal spela i matchningen?

- Det är en marknadsfråga som nätägare inte ska lägga sig i.
- Lyftes att PPA:er är ett marknadsmässigt och finansiellt verktyg och något nätägare inte bör blanda sig in i
-

Sammanfattning av alla grupperns anteckningar utifrån vad som är mest relevant för RU.

Sammanställning Gemensam diskussion

Om ni fick prioritera tre förändringar som ger störst nytta, vilka skulle det vara?

Gemensam
diskussion i
helgrupp

Information och transparens

- Helt transparent anslutnings- och kapacitetskö
- Tydligare struktur och transparens kring nätbolagens kostnader
- Processen där man har fått någon info om att det inte finns kapacitet/ det är trängsel vill jag ha möjlighet att se begränsningarna och kunna jobba med dessa/ ha dialog om åtgärder (inte bara att det inte går)
- Mer tid hos Svk att ha kunddialoger
- Att Svk inför ärendesystem typ "Mina sidor" där kund kan följa sitt ärende.
- Önskar dialog med RN/SVK när det gäller större etableringar, om vad man bäst kan placera sig innan man börjar söka brett

Korta ledtiderna

- Åtgärdsprogram hos Svk om snabbare hantering
- Arbetsgrupp som kortar ledtiden i de olika stegen
- Tiden mellan att vi skickar in ansökan till att en förstudie startar. Få ner tiden (från två år som det är nu ungefär)

Anslutningsprocessen

- Kan det finnas ett fönster för att skicka in ansökningar? Som sedan stängs och då gör nätföretaget analys och sedan öppnas fönstret för ansökningar igen.
- Tror det kan vara en framkomlig väg om vi kan peka ut platser där kapacitet finns
- Kunna erbjudas permanent flexibla avtal (ej villkorade)